

Nr 17.

Av herrar **Söderhielm** och **Hammarskjöld** i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 9, med förslag till lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m.*

I proposition nr 410 till årets lagtima riksdag med förslag till lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m. betonade departementschefen, att detta förslag endast vore avsett såsom ett provisorium, ävensom att detsamma icke på något sätt föregrepe den blivande fullständiga revisionen av vårt försvarsväsende. Detta betonades även av den försvarskommission, som tillsatts den 18 december 1918. Vi utgå följaktligen ifrån att de förslag, vilka nu väckas ifråga om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m., icke avse att på något sätt föregripa den blivande fullständiga försvarsrevisionen.

Det lagförslag, som nu föreligger till riksdagens prövning, innebär bland annat, att första tjänstgöringen vid infanteriet skall förkortas med 130 dagar eller från 250 dagar till 120 dagar. Det är tydligt, att infanterister, som fullgjort endast 120 dagars första tjänstgöring, vid mobilisering icke äro på långt när så dugliga som de, hvilka äro utbildade i 250 dagar. Därest minskningen av första tjänstgöringen inskränker sig till endast en eller två årsklasser, torde det emellertid icke vara omöjligt — ehuru naturligen förenat med avsevärda svårigheter — att efter mobiliseringen fortsätta och avsluta utbildningen antingen i depåerna eller inom särskilda avdelningar, vilka sammandragas för lösande av mindre krävande uppgifter än dem som tillkomma den egentliga fältarmén. De olägenheter för *utbildningsarbetet i fredstid*, vilka uppstå, därest förste tjänstgöringen vid infanteriet minskas så mycket som med 130 dagar, torde vara vida svårare att övervinna, även om minskningen inskränker sig till endast en enda årsklass. Varje årsklass vid infanteriet fullgör nämligen repetitionsövningar tre år i följd. Därest 1919 års klass vid infanteriet erhåller endast 120 dagar första tjänstgöring, kommer den genom sin sämre marsch- och skjututbildning samt genom sin mindre

manöverförmåga och sin knapphändiga utbildning i fälttjänst att väsentligen försämra utbildningsresultatet under infanteriets regementsövningar åren 1920, 1921 och 1922. Att avsikten vid försvarspropositionernas uppgörande icke varit att förrycka utbildningsresultatet under regementsövningarna nämnda tre år, synes emellertid framgå så väl av försvarskommissionens yttrande den 5 maj 1919: »att repetitionsövningarnas avhållande med endast två årsklasser måste anses ur militär synpunkt mindre tillfredsställande», som av departementschefens anförande i proposition nr 401 till årets lagtima riksdag: »Repetitionsövningarna utgöra nämligen slutstenen i den militära utbildningen och de enda tillfällen för arméns befäl att erhålla nödvändig övning i förande av trupp i större förband.» Erfarenheter såväl från de år, under vilka 1901 års värnpliktslag tillämpades, som från utbildningen innevarande år giva vid handen, att, även om så gott som all fack- och specialutbildning efter-sättes, 150 dagar utgöra den kortaste tiden för första tjänstgöring vid infanteriet, som erfordras för att utbildningsarbetet under regementsövningarna i huvudsak må kunna bedrivas enligt plan. Såsom departementschefen framhåller i proposition nr 410 till årets lagtima riksdag ligger det också nära till hands att anknyta tjänstgöringstiden för infanteriet tilldelade vapenföra värnpliktiga av 1919 års klass till den ordning, som var bestämd i 1901 års värnpliktslag. Det torde därför icke vara välbetänkt att bestämma kortare första tjänstgöring än 150 dagar för värnpliktiga tilldelade infanteriet av 1919 års klass, så mycket mer som någon nämnvärd utbildning icke kunde bedrivas under 1918 års regementsövningar, och det nu tillika ifrågasättes att inställa regementsövningarna innevarande år.

Enligt föreliggande lagförslag skall uti § 26, mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskriven uttagning för utbildning till underbefäl eller fackmän icke äga rum bland värnpliktiga, tillhörande 1919 års klass. Såsom chefen för generalstaben framhåller i sitt yttrande den 11 juli 1919 över här åsyftade lagförslag, har utbildningen i hög grad försvärats genom tillkomsten av nya stridsmedel och av nya tekniska hjälpmedel. I anledning härav har det visat sig nödvändigt specialisera utbildningen å olika grupper. Dylik special- eller fackutbildning kan naturligtvis icke medhinnas under en så kort första tjänstgöring som 120 eller 150 dagar, utan härför kräves minst lika lång tjänstgöring, som den i 1914 års värnpliktslag för underbefäl och fackmän bestämda. Genom utvecklingen sedan år 1914 har behovet av särskild fackutbildning icke minskats, utan tvärtom i avsevärd mån ökats. Att inställa uttagningen av fackmän inom 1919 års klass vore betänkligt, även med hänsyn till att dylik ut-

bildning hittills ägt rum endast inom tre årsklasser, nämligen 1915, 1916 och 1917 års klasser. Vad utbildningen av värnpliktiga underbefälsämnen angår, måste densamma tillmätas särskilt stor betydelse på grund av det stora antalet vakanser, som nu finnes bland det fast anställda underbefälet. Även om utbildningen av värnpliktigt underbefäl inställes endast inom en enda årsklass, kommer nämligen brist å underbefäl att uppstå vid de flesta truppförband under de tre närmaste årens regementsövningar. Det synes därför nödvändigt att bedriva utbildningen av underbefäl och fackmän bland värnpliktiga, tillhörande 1919 års klass, i hela den omfattning, 1914 års värnpliktslag föreskriver.

Såsom motiv för de lagändringar som föreslås i proposition nr 9 till den nu samlade riksdagen angives i propositionen nr 410 till årets lagtima riksdag statsfinansernas läge och behovet av arbetskraft för det produktiva arbetet. Genom de ändringar av lagförslaget, som här av oss förordas, skulle den beräknade besparingen av tjänstgöringsdagar minskas med högst en million, vilket efter avdrag för sön- och helgdagar, sjukdagar och vanliga ledighetsdagar motsvarar högst 800,000 dagsverken. Värderar man statens direkta utgifter för en million tjänstgöringsdagar, kommer man med 1914 års priser till en summa av omkring 1½ million kronor. Tager man hänsyn till den sannolika prisförhöjningen från år 1914 till åren 1920 och 1921 kommer man, då ingen förhöjning är beviljad å penningebidragen, till en summa av 2,000,000 å 2,500,000 kronor,

På grund av det anförda få vi, beträffande det föreliggande lagförslaget hemställa,

att § 1, tredje stycket, må erhålla följande lydelse:
vid fotfolket utgöra etthundrafemtio dagar och taga sin början under första eller andra året, samt

att § 2 måtte utgå eller ock ersättas av en bestämmelse, att första tjänstgöringen för underbefäl och fackmän må, på sätt Konungen närmare bestämmer, fullgöras i tvenne omgångar under första och andra eller andra och tredje åren.

Stockholm den 14 augusti 1919.

C. G. Hammar skjöld.

K. E. W. Söderhielm.